

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

ecologie@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend onderzoek huismus Wet natuurbescherming

Mariënrade Wezep

Opdrachtgever: Gemeente Oldebroek
Projectcode: GLK00320
Project: Huismusonderzoek Mariënrade Wezep
Datum: 06-07-2020
Status: Definitief
Auteur:
Gecontroleerd:

Colofon

Opdracht

Rapportage betreft aanvullend onderzoek huismussen conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

Gemeente Oldebroek
Postbus 2
8096 ZG Oldebroek

Uw kenmerk: Huismusonderzoek Mariënrade Wezep
Contactpersoon:
Tel:
Email:

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6 Bedrijvenpark Twente 412
6851 GT Huissen 7602 KM Almelo

Ons kenmerk: GLK00320 Huismusonderzoek Mariënrade Wezep
Datum: 06-07-2020
Versie: Definitief
Contactpersoon:

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Samenvatting.....	5
1.3 Uitgangspunten	6
1.4 Projectgebied	6
2. Werkwijze	8
3. Resultaten.....	9
3.1 Nestlocaties	9
3.2 Foerageergebied en schuilplaatsen.....	9
3.3 Effectenbeoordeling	9
4. Conclusies en advies	10
4.1 Nestlocaties en foerageergebied.....	10
4.2 Wet natuurbescherming	10
4.3 Advies	10
4.4 Zorgplicht.....	10
5. Bronnen	11
6. Woordenlijst	12
Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen	13
Bijlage 2 Plattegrond nieuwe situatie	14
Bijlage 3 Wet natuurbescherming	15
Bijlage 4 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	18
Bijlage 5 Plattegrond met waarnemingen	19

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied bevindt zich in Wezep, gemeente Oldebroek. Binnen het gebied zijn op dit moment nog enkele woningen aanwezig die nog bewoond worden. Tevens zijn enkele bomen aanwezig. De gemeente is voornemens een aantal van de woningen te slopen en de bomen mogelijk te rooien om op dit terrein meerdere woningen en een woonzorg-complex te realiseren. De exacte planning is nog niet bekend.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quicksan) flora & fauna (, 2020) is geconcludeerd dat in het projectgebied mogelijk huismussen voorkomen. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de aanwezigheid en aantallen huismussen in het projectgebied, de mogelijke functies van het projectgebied voor deze soort, de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende onderzoeken uit volgens de geldende soortprotocollen.

, en zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Wezep, provincie Gelderland

1.2 Samenvatting

Nestlocaties en foerageergebied

Er zijn geen nestlocaties van de huismus aanwezig in het projectgebied of binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op nestlocaties van de huismus is derhalve geen sprake.

Huismussen gebruiken de tuin van het te slopen huis binnen het projectgebied als foerageergebied, maar van een functie als essentieel foerageergebied is geen sprake. Gelet op het ontbreken van een functie als essentieel foerageergebied binnen het projectgebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op foerageergebied van de huismus geen sprake. Daarnaast resulteert de voorgenomen ontwikkeling in een toename van het oppervlakte tuin en groenstructuren en daarmee tot een vergroting van het areaal geschikt foerageergebied voor de huismus.

Indien de zorgplicht wordt nageleefd, is van verstoring, beschadigen of doden van eventueel aanwezige exemplaren als gevolg van de werkzaamheden geen sprake.

Wet natuurbescherming

Indien de zorgplicht wordt nageleefd, is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming m.b.t. de huismus geen sprake. Nader onderzoek en/of een ontheffing is derhalve voor deze soort niet benodigd.

Advies

Geadviseerd wordt in de nieuwe woningen voorzieningen voor de huismus op te nemen om hiermee de in de omgeving aanwezige populatie huismussen aanvullende nestlocaties te bieden. Tevens wordt geadviseerd in de groenstructuren bomen, struiken en/of hagen toe te passen die door huismussen als schuilplaats of uitvalsbasis gebruikt kunnen worden. Deze bovenwettelijke maatregelen dragen bij aan de ontwikkeling en duurzame gunstige staat van instandhouding van de huismus in Wezep.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

1.3 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze rapportage is de email van de heer J.W. van Hoorn van 08-05-2020 met kenmerk 'RE: Vervolg - Rapportage quickscan flora fauna Mariënrade Wezep' en met verwijzing naar de offerte van 07-05-2020 met kenmerk 'Aanvullend onderzoek huismus Mariënrade Wezep'.

1.4 Projectgebied

Het projectgebied is gelegen in Wezep (Afb. 1.4.1). Het is gelegen aan de Mariënrade. Het gebied grenst aan de zuid- en westzijde aan parkeerplaatsen. Aan de noordzijde ligt de straat Turfhorst. Aan de oostzijde bevindt zich de straat de Noordsingel. Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 75.000 m², en bestaat uit een grasveld met meerdere woningen. (Afb. 1.4.2).

De eigenaar is voornemens om de huidige bebouwing te slopen en nieuwbouw te realiseren. De exacte planning van de uitvoering is nog niet bekend.

Afb. 1.4.1. Ligging van het projectgebied (rood kader).

Afb. 1.3.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader).

2. Werkwijze

Huismusonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal huismussen en nestplaatsen in het projectgebied en de specifieke functies van het gebied voor huismussen vast te stellen.

Het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) beveelt aan om gebruik te maken van het Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017). Het Aanwezigheidsprotocol schrijft voor om tijdens 2 locatieonderzoeken in de periode 1 april – 20 juni te inventariseren op zingende dieren. Tussen de beide bezoeken dient 10 dagen te zitten. Tegelijkertijd schrijft zowel het Kennisdocument Huismus als de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014) voor om ofwel 2 veldbezoeken in de periode 1 april – 15 mei uit te voeren, danwel 4 bezoeken in de periode 10 maart – 20 juni uit te voeren. Tussen elk bezoek dient minimaal 10 dagen tijd te zitten.

De inventarisaties van huismus zijn uitgevoerd door te kijken naar nest-indicatief gedrag zoals de aanwezigheid van zingende mannetjes, bedelende jongen, voedselvluchten of transport van nestmateriaal wat duidt op de aanwezigheid van nesten. Daarnaast is gekeken naar foerageergedrag. Er zijn in totaal 4 locatieonderzoeken uitgevoerd (Tabel 2.1).

Daarnaast is een bureauonderzoek uitgevoerd waarbij is gezocht naar waarnemingen uit het projectgebied en omgeving in onder meer de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), waarneming.nl en telmee.nl.

Tabel 2.1. Overzicht locatieonderzoeken.

Datum	Controleur	Zon opkomst ¹	Tijdstip	Weersomstandigheden
12-05-2020		05.49 uur	07.00 – 09.00 uur	4 °C, zonnig, droog, wind WNW, 2 Bft
25-05-2020		05.31 uur	07.00 – 09.00 uur	11 °C, zonnig, droog, wind NNW, 1 Bft
04-06-2020		05.23 uur	07.00 – 09.00 uur	11° C, zonnig, droog, wind NW, 2 Bft
15-06-2020		05.18 uur	06.30 – 08.30 uur	16 °C, half bewolkt, droog, W wind, 2 Bft

1: Tijdstip zonopkomst, bron www.zosondergangtijden.nl

3. Resultaten

3.1 Nestlocaties

Tijdens de locatieonderzoeken zijn in het projectgebied geen nestlocaties vastgesteld op basis van waargenomen nest-indicatief gedrag zoals de aanwezigheid van zingende mannetjes, transport van voedsel of nestmateriaal, bedelende jongen of het invliegen van een nestopening. De aanwezigheid van nestlocaties in het projectgebied is derhalve uitgesloten.

In de omgeving van het projectgebied zijn tijdens elk locatiebezoek huismussen in de directe omgeving waargenomen. Er zijn echter geen nesten aangetroffen die binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden vallen. In 2012 zijn 5 huismussen waargenomen bij bebouwing ten zuiden van het projectgebied (NDFF). Ook deze locatie bevindt zich buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. De aanwezigheid van nestlocaties binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden is derhalve uitgesloten.

3.2 Foerageergebied en schuilplaatsen

Tijdens elk van de vier locatieonderzoeken is in het projectgebied foerageergedrag waargenomen. De huismussen gebruikten hierbij enkele bomen en struiken in tuin van het te slopen woonhuis als schuilplaats en uitvalsbasis. Ook in de tuinen van omliggende huizen werd gefoerageerd en werden bomen, struiken en hagen gebruikt als schuilplaats en uitvalsbasis. Gelet op de beperkte omvang van de te verwijderen tuin met beplanting en de ruime aanwezigheid van tuinen in de directe omgeving en gebruik van deze tuinen, is van een functie als essentieel foerageergebied of essentiële schuilplaatsen in het projectgebied geen sprake.

3.3 Effectenbeoordeling

Gelet op het ontbreken van nestlocaties in het projectgebied en binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden, is van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op nestlocaties van de huismus geen sprake.

Gelet op het ontbreken van een functie als essentieel foerageergebied of essentiële schuilplaatsen binnen het projectgebied of binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden is van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op foerageergebied van de huismus geen sprake. Daarnaast resulteert de voorgenomen ontwikkeling in een toename van het oppervlakte tuin en groenstructuren en daarmee tot een vergroting van het areaal geschikt foerageergebied voor de huismus.

Indien de zorgplicht wordt nageleefd, is van verstoring, beschadigen of doden van eventueel aanwezige exemplaren als gevolg van de werkzaamheden geen sprake.

Er is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming m.b.t. de huismus. Nader onderzoek en/of een ontheffing is derhalve voor deze soort niet benodigd.

4. Conclusies en advies

4.1 Nestlocaties en foerageergebied

Er zijn geen nestlocaties van de huismus aanwezig in het projectgebied of binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op nestlocaties van de huismus is derhalve geen sprake.

Huismussen gebruiken de tuin van het te slopen huis binnen het projectgebied als foerageergebied, maar van een functie als essentieel foerageergebied is geen sprake. Gelet op het ontbreken van een functie als essentieel foerageergebied binnen het projectgebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is van een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op foerageergebied van de huismus geen sprake. Daarnaast resulteert de voorgenomen ontwikkeling in een toename van het oppervlakte tuin en groenstructuren en daarmee tot een vergroting van het areaal geschikt foerageergebied voor de huismus.

Indien de zorgplicht wordt nageleefd, is van verstoring, beschadigen of doden van eventueel aanwezige exemplaren als gevolg van de werkzaamheden geen sprake.

4.2 Wet natuurbescherming

Indien de zorgplicht wordt nageleefd, is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming m.b.t. de huismus geen sprake. Nader onderzoek en/of een ontheffing is derhalve voor deze soort niet benodigd.

4.3 Advies

Geadviseerd wordt in de nieuwe woningen voorzieningen voor de huismus op te nemen om hiermee de in de omgeving aanwezige populatie huismussen aanvullende nestlocaties te bieden. Tevens wordt geadviseerd in de groenstructuren bomen, struiken en/of hagen toe te passen die door huismussen als schuilplaats of uitvalsbasis gebruikt kunnen worden. Deze bovenwettelijke maatregelen dragen bij aan de ontwikkeling en duurzame gunstige staat van instandhouding van de huismus in Wezep.

4.4 Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

5. Bronnen

Literatuur

- Rapportage verkennend onderzoek (quicscan) flora & fauna Wet natuurbescherming, GRAS Advies, 2020.
- Kennisdocument Huismus, BIJ12, 2017
- Soortenstandaard Huismus, RVO, 2014
- Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, 2017

Internet

- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

De Wet natuurbescherming met de onderdelen Natura 2000-gebieden, Houtopstanden en Soorten inclusief de beschermingsregimes Habitatrichtlijnsoorten, Vogelrichtlijnsoorten en Andere soorten.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <http://kadviewer.map5.nl>

Kadviewer is een online kaartdienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)**

In de NDFF zijn waarnemingen beschikbaar met exacte locatiegegevens.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <https://www.waarneming.nl>

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <https://www.telmee.nl>

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <https://www.vogelbescherming.nl/>

Vogelbescherming

Geraadpleegd op 06-07-2020

- <https://www.sovon.nl/>

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Geraadpleegd op 06-07-2020

6. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekend dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017*

Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen

Projectgebied met grenzen (rode lijnen).

Bijlage 3 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbesluit. Natuurbesluit is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1°. wegbepantingen;
 - 2°. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1°. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2°. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

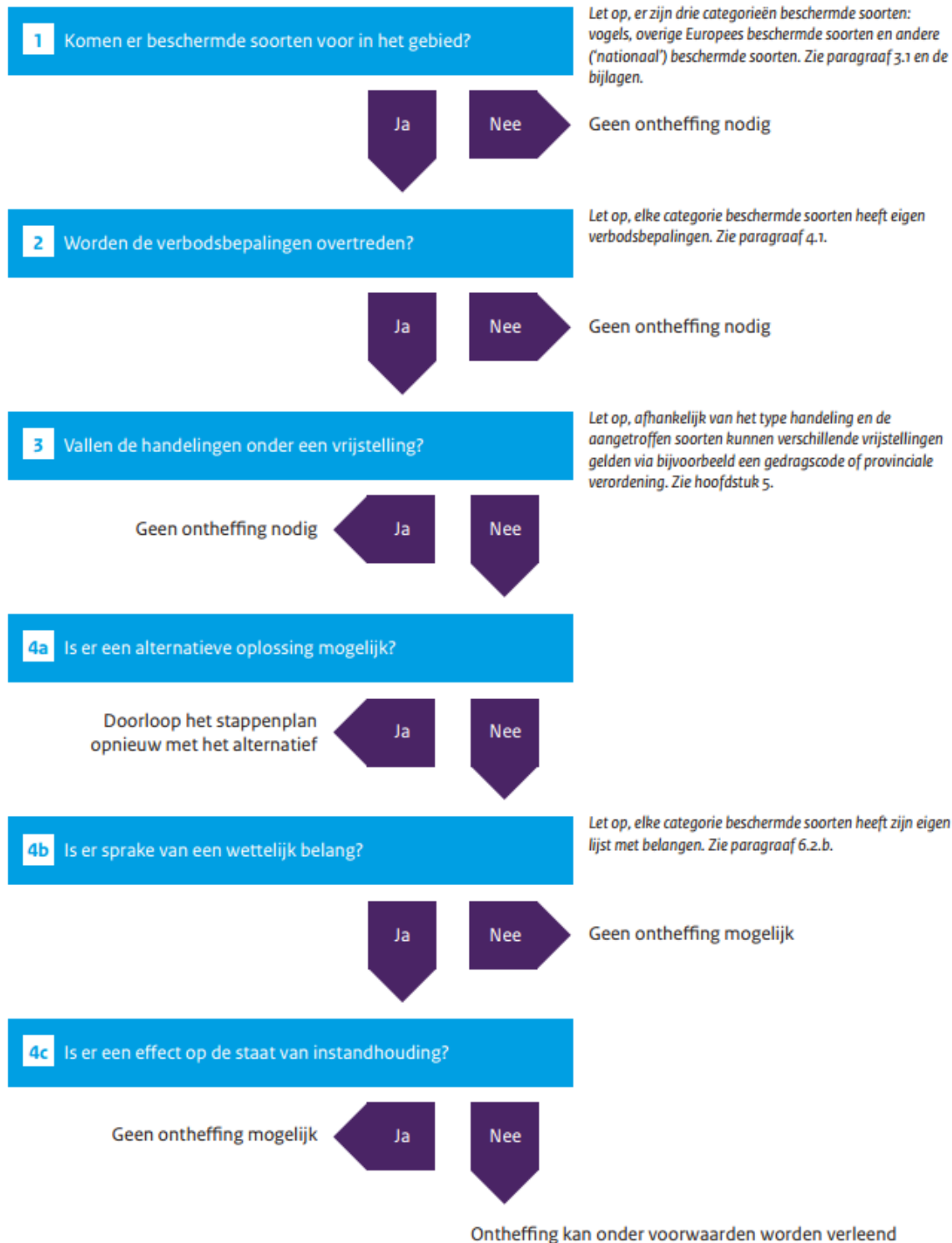
- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 4 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

Bijlage 5 Plattegrond met waarnemingen

Luchtfoto van het projectgebied (rood kader) met de tuin rondom de te slopen bebouwing die door huismussen gebruikt wordt als foerageergebied (blauw vlak).